

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

IBANGA LE-12

ISIZULU ULIMI LWASEKHAYA (HL)

IPHEPHA LOKUQALA (P1)

FEBRUARY/MARCH 2009

IMEMORANDAMU

AMAMAKI: 70

Leli imemorandamu linamakhasi ama-6.

ISIQEPHU A

UMBUZO 1

1.1	1.1.1	Isililo	(1)
	1.1.2	Bayakhombana. Akekho ofuna ukuvuma ukuthi iphutha elakhe.	(2)
	1.1.3	(Izimpendulo ziyokwehluka.) Yebo: ngoba uMengameli uyena ophethe izwe kanti uNgqongqoshe kumele abe nolwazi oluphelele lokusebenza kukagesi.	
		NOMA	
		Cha; abantu mabayeke ukuntshontsha nokuxhuma ugesi emzini yabantu futhi kumele bawukhokhele ngokwethembeka.	(2)
	1.1.4	"Ubandlululo lunesandla kulokhu"	
		NOMA	
		"Ngenkathi kwakhiwa izindawo zokuphehla kwakukhona ababengabaliwe"	(2)
	1.1.5	(Isizathu sibe sinye kuphela)	
		 Ukukhanyiselwa izindawo ezingahlali muntu Ukukhanyiselwa kwezimoto emagalaji ebusuku Ukungakhi izindawo ezanele zokuphehla ugesi ngoba kucatshangwa ukuthi abafanele ukuwusebenzisa 	(2)
	1.1.6	Inyoni isuke idle isihlava esicushiwe kodwa yangabambeka.	(1)
	1.1.7	Isimo esikhona sizokhombisa abanye abantu ababegweve nogesi ukuthi kubuhlungu kanjani ukungabi nogesi.	(2)
	1.1.8	Umchilo wesidwaba/ukugezwa kobuso.	(1)
	1.1.9	(Izimpendulo ziyokwehluka.) Kuliqiniso ngoba kusekhona izindawo lapho ugesi ungasebenzi noma ungakafiki khona. Akulona iqiniso bakhona futhi baningi abathintekayo ngoba izinto eziningi zisebenza ngogesi.	(3)
	1.1.10	Kazi kuyogcina kwenzeke njani?/Kazi kuyophelelaphi?	(2)
1.2	1.2.1	Kusho ukuthi kade belindile ukuthi kuqale ukuvota/Ibikade ingadlile ngenxa yokuma isikhathi eside ingane isize yalamba.	(2)
	1.2.2	Aphume nobomvu – Bazoke baphumule noma seluze lwafika usuku ebebekade balulindela.	(2)

1.2.3	Sekuzophela umsindo endaweni, amaqembu ekhankasela ukuvotelwa.	(2)				
1.2.4	Akufanele zibe khona ngoba ziphazamisa izinqumo abavoti abasuke sebezithathile ngokuvota kwabo./Zifanele zibe khona ngoba zinika abantu ilungelo lokuzikhethela abakufunayo.	(3)				
1.2.5 Kuliqiniso – Lo muntu uzophoqa abavoti ukuba bavotele iqembu lakhe./Akaliphethe iphepha lokuvota.						
	AMAMAKI ESIQEPHU A:	30				
ISIQEPHU B						
UMBUZO 2						
Ukufingqa (Makufingqwe ngezigaba.)						
Nanka amaphuzu ı	umfundi okufanele awaveze:					

Ingqikithi: Imibono ngezinguquko eNingizimu Afrika emva kobandlululo.

- Uhlobo lomholi olindelekile.
- Ukusebenza kokushushiswa.
- Isimo senkululeko.
- Ukusebenza komthethosisekelo.

BHEKA I-RUBHRIKI KU-ANNEXURE A NO B.

AMAMAKI ESIQEPHU B: ISIQEPHU C **UMBUZO 3** 3.1 Imisho iyokwehluka – Makuvele umqondo wokuzila ukudla. (1) 3.2 (a) Ukulindana nomuntu isikhathi eside kuyacasula. (1) (b) Angilindanga ukuba angitshele ngamane ngahamba. (1) (c) Umfundisi ulindwa ngeculo. (1) 3.3 Ukulinga – Usathane wahluleka ukulinga uJesu. (Imisho iyokwehluka.) (3)Ibizongxube 3.4 (a) (1) (b) Imisho iyokwehluka – Makuvele ukuthi umuntu ohlala ekhaya ongayi ndawo olinde ukwenzelwa zonke izinto. (1) 3.5 Imisho iyokwehluka – Makuvele incazelo ethi ukulindela ubunzima. (2)

10

3.6	Ukulinda udwadwa/ukulinda umnyama ongenafu.				
3.7	Imisho iyokwehluka kepha makuvele isenzo esithi, Lindani.			(2)	
3.8	Ukuqapha.				
UMBU	ZO 4				
4.1	4.1.1 4.1.2 4.1.3	Siyacela-ke. Inhlangano yami. Ukwakhela abantu izindlu ezihloniphe	kile.	(2) (2) (2)	
4.2	Uts Izik Ukı	kinga hwala weletu ıbeka isandla ona		(1) (1) (1) (1) (1) [11]	
UMBU	ZO 5				
5.1	Igama INGILOSI yilona eliqukethe umqondo walesi siqeshana./Liveza umuzwa wothando.			(1)	
5.2	Liveza ukuthi igama elibolekwe kolunye ulimi.			(1)	
5.3	Isexwayis	50.		(1) [3]	
			AMAMAKI ESIQEPHU C:	30	
			AMAMAKI ASEWONKE:	70	

NSC - Imemorandamu

IRUBRIKI YOKUMAKA ISIQEPHU SOKUFINGQA

ANNEXURE A

AMA-		IKHODI 7	IKHODI 6	IKHODI 5	IKHODI 4	IKHODI 3	IKHODI 2	IKHODI 1
KHOD I		Uphumelele ngamalengiso	Uphumelele ngeqophelo eliphezulu	Uphumelele ngokuvelele	Uphumelele ngezinga eligculisayo	Uphumelele ngokusendimeni	Uphumelele ngokunganelisi kahle hle	Akaphumelelanga
ISIQE- PHU B AMA- MAKI 10	ULIMI (5)	* Ulimi nezimpawu zokuloba lunothile kakhulu futhi lusetshenziswe kahle kakhulu. * Amagama ayenemba kahle kakhulu. * Imisho yokufingqa iyanikezalana kahle kakhulu. * Ukufingqa akunamaphutha nhlobonhlobo. * Ubude bokufingqa bufanelekile kahle kakhulu.	* Ulimi nezimpawu zokuloba lunothile impela futhi lusetshenziswe kahle impela. * Amagama ayenemba kahle impela. * Imisho yokufingqa iyanikezalana impela. * Ukufingqa akunamaphutha. * Ubude bokufingqa bufanelekile impela.	* Ulimi nezimpawu zokuloba kusebenze kahle. * Amagama asetshenziswe kahle. * Imisho yokufingqa iyanikezalana kahle. * Ukufingqa kukahle. * Ubude bokufingqa busezingeni elihle.	* Ulimi nezimpawu zokuloba kusetshenziswe ngokugculisayo. * Amagama asetshenziswa ngokugculisayo.* * Imisho yokufingqa inikezalana ngokusetshenziswa ngokugculisayo. * Ukufingqa kusezingeni ngokugculisayo. * Ubude bokufingqa kusezingeni ngokugculisayo.	* Ulimi nezimpawu zokuloba kusetshenziswe ngokusendimeni. * Amagama asetshenziswe ngokusendimeni.* *Imisho yokufingqa isetshenziswe ngokusendimeni.* * Ukufingqa kusetshenziswe ngokusendimeni. * Ubude bokufingqa busendimeni.	* Ulimi nezimpawu zokuloba sekuqala ukunganelisi kahle. * Amagama asetshenziswe ngokunganelisi kahle. * Imisho yokufingqa inikezelana ngokunganelisi. * Ukufingqa kugcwele amaphutha. * Ubude bokufingqa abunelisi kahle.	* Ulimi nezimpawu zokuloba kunamaphutha amaningi kakhulu. * Amagama awahambelani ayanhlanhlatha. * Imisho inamaphutha amaningi kakhulu. * Ukufingqa bude kakhulu/bufushane kakhulu.
	ОКИQИКЕТНЖЕ (5)	* Okuqukethwe kutshengisa ikhono elihle kakhulu lokufingqa. * Ukufingqa kunokuthuthuka okusezingeni elihle kakhulu.	* Okuqukethwe kutshengisa ikhono elihle impela lokufingqa. * Ukufingqa kunokuthuthuka okusezingeni elihle impela.	* Okuqukethwe kutshengisa ikhono elihle lokufingqa. * Ukufingqa kunokuthuthuka okusezingeni elihle.	* Okuqukethwe kutshengisa ikhono eligculisayo. * Ukufingqa kunokuthuthuka okugculisayo.	* Okuqukethwe kutshengisa ikhono elisendimeni. * Ukufingqa kunokuthuthuka okusendimeni.	* Okuqukethwe kutshengisa izinga elinganelisi. * Ukufingqa kutshengisa ukuba sezingeni elinganelisi.	* Okuqukethwe kutshengisa ukungahambisani nokufingqwayo. * Ukufingqa kutshengisa ukuba sezingeni eliphansi kakhulu.

ANNEXURE B

OKOKULEKELELA UKUMAKA LESI SIQEPHU

		Uphumelele ngamalengiso 5	Uphumelele ngeqophelo eliphezulu 4	Uphumelele ngokuvelele	Uphumelele ngezinga eligculisayo 2	Uphumelele ngokunganelisi kahle hle 1
ISIQE- PHU B AMA- MAKI 10	ULIMI (5)	* Ulimi nezimpawu zokuloba lunothile kakhulu futhi lusetshenziswe kahle kakhulu. * Amagama ayenemba kahle kakhulu. * Imisho yokufingqa iyanikezalana kahle kakhulu. * Ukufingqa akunamaphutha nhlobonhlobo. * Ubude bokufingqa bufanelekile kahle kakhulu.	* Ulimi nezimpawu zokuloba lunothile impela futhi lusetshenziswe kahle impela. * Amagama ayenemba kahle impela. * Imisho yokufingqa iyanikezalana impela. * Ukufingqa akunamaphutha. * Ubude bokufingqa bufanelekile impela.	* Ulimi nezimpawu zokuloba kusebenze kahle. * Amagama asetshenziswe kahle. * Imisho yokufingqa iyanikezalana kahle. * Ukufingqa kukahle. * Ubude bokufingqa busezingeni elihle.	* Ulimi nezimpawu zokuloba kusetshenziswe ngokugculisayo. * Amagama asetshenziswa ngokugculisayo * * Imisho yokufingqa inikezalana ngokusetshenziswa ngokugculisayo. * Ukufingqa kusezingeni ngokugculisayo. * Ubude bokufingqa kusezingeni ngokugculisayo.	* Ulimi nezimpawu zokuloba sekuqala ukunganelisi kahle. * Amagama asetshenziswe ngokunganelisi kahle. * Imisho yokufingqa inikezelana ngokunganelisi. * Ukufingqa kugcwele amaphutha. * Ubude bokufingqa abunelisi kahle.
		5	4	3	2	1
	ОКИQИКЕТНЖЕ (5)	* Okuqukethwe kutshengisa ikhono elihle kakhulu lokufingqa. * Ukufingqa kunokuthuthuka okusezingeni elihle kakhulu.	* Okuqukethwe kutshengisa ikhono elihle impela lokufingqa. * Ukufingqa kunokuthuthuka okusezingeni elihle impela.	* Okuqukethwe kutshengisa ikhono elihle lokufingqa. * Ukufingqa kunokuthuthuka okusezingeni elihle.	* Okuqukethwe kutshengisa ikhono eligculisayo. * Ukufingqa kunokuthuthuka okugculisayo.	* Okuqukethwe kutshengisa izinga elinganelisi. * Ukufingqa kutshengisa ukuba sezingeni elinganelisi.